

Ing. Petra Kačírková

ředitelka odboru rodinné politiky, ochrany dětí a sociálního začleňování

V Praze dne 18. prosince 2024
Č. j. MPSV-2024/267260-233

**Doporučený postup pro pracovníky OSPOD při využití neodkladné péče
u osob v evidenci v souladu s ustanovením § 15, § 16, § 27a zákona
č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, v platném znění (ZSPOD)**

„Neodkladnou péčí“ se rozumí zajištění péče dítěti, které se ocitlo bez péče přiměřené jeho věku, zejména v důsledku úmrtí rodičů nebo jejich hospitalizace či v jiných obdobných situacích. Jde o řešení náhlé/krizové situace dítěte, kterou řeší pracovník obecního úřadu, resp. obecního úřadu obce s rozšířenou působností (OÚ ORP či OSPOD) i v rámci výkonu pohotovosti po pracovní době a o víkendu. Při zajištění neodkladné péče se podle zákona (§ 15 ZSPOD) zpravidla dá přednost **příbuznému dítěti, ale je možné ji zajistit jakýmkoli jiným vhodným a pro dítě bezpečným způsobem, včetně zajištění této péče osobami, které jsou zařazeny v evidenci osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu.**

Pěstouny na přechodnou dobu, kteří budou schopni a ochotni přijmout dítě do neodkladné péče, předvytipuje primárně krajský úřad, který je vede ve své evidenci, po vzájemné předchozí domluvě.

Je zodpovědností krajského úřadu, aby OÚ ORP v kraji měly k dispozici aktuální seznam osob v evidenci zajišťujících neodkladnou péči a blíže vyspecifikované podrobnosti, např. pro dítě jakého věku a zdravotního stavu je možné pěstouny oslovit.

Pěstouni na přechodnou dobu vykonávají neodkladnou péči dobrovolně, nelze ji nařídit proti jejich vůli. Z těchto důvodů nemají pěstouni na přechodnou dobu povinnost být vždy v místě svého bydliště a připraveni k převzetí dítěte v rámci neodkladné péče. V případě, že nebude svěřované dítě naplňovat kritéria, která jsou součástí zapsaných údajů o charakteristice dětí, kterým je osoba v evidenci schopna poskytovat neodkladnou péči, může toto být důvod pro odmítnutí poskytnout neodkladné péči (jedná se především o věk dítěte, počet dětí, závažné tělesné či mentální postižení). Zároveň je třeba, aby pěstoun přihlížel k potřebám dítěte,

kteřé už t.č. v PPPD má svěřené (např. pokud má v PPPD již stejně staré dítě se stejnou zdravotní potřebou, což by vyžadovalo vysoké nároky apod.).

S oslovenými pěstouny bude v době pohotovosti sepsán ze strany OÚ ORP „protokol“ (viz příloha č. 1). V případě ukončení neodkladné péče je rovněž sepsán „protokol“ (viz příloha č. 2). Vyjma případů, kdy dítě zůstává v péči u stávajících pěstounů na přechodnou péči či je vydáno soudní rozhodnutí o přemístění dítěte do péče jiného pečovatele.

Dítě je do bydliště pěstouna na přechodnou dobu převezeno OÚ ORP. Je možné výjimečně po předchozí domluvě požádat pěstouna o součinnost. Toto by však mělo být činěno s ohledem na potřeby daného dítěte či dítěte, které již je do pěstounské péče na přechodnou dobu svěřeno.

Je zcela na zvážení OÚ ORP, zda dítě potřebuje před předáním dítěte do neodkladné péče být vyšetřeno lékařem (v případě podezření na týrání, zneužívání, závažné zanedbávání vždy, u kojenců a batolat zpravidla rovněž). Vše vychází z individuálního posouzení situace dítěte. Možnou obavu pěstouna, pokud dítě není vystřeno lékařem, že dítě bude mít modřiny apod., je možné zmírnit záznamem o zdravotním a fyzickém stavu v protokolu o předání dítěte, popř. v obrazovém záznamu, který OÚ ORP může pořídít kromě protokolu. Pokud pěstoun dodatečně zjistí, že zdravotní stav dítěte či jeho fyzický stav se odlišuje od stavu zaznamenaném v protokolu, vyhledá bezodkladně lékaře a informuje o tom příslušný OÚ ORP.

Po umístění dítěte OÚ ORP informuje příslušný krajský úřad o obsazenosti pěstouna na přechodnou dobu v rámci neodkladné péče. Bližší podrobnosti metodicky nastaví daný krajský úřad.

Náklady na poskytnutí neodkladné péče budou uhrazeny OÚ ORP **z transferu na výkon sociálně-právní ochrany dětí, a to až do výše odpovídající poměrné části příspěvku na úhradu potřeb dítěte dle § 47f zákona o SPOD za každý, byť jen započatý den péče** (tzn. zaokrouhuje se na celé dny, nelze rozpočítávat na hodiny). Tuto částku je možné vyplatit pouze pokud nedošlo v daném měsíci ke vzniku nároku na příspěvek na úhradu potřeb dítěte za svěřením téhož dítěte do pěstounské péče na přechodnou dobu této osobě v evidenci. Osoba v evidenci má rovněž nárok na úhradu

nákladů spojených s přepravou dítěte, pokud souhlasí s tím, že dítě dopraví do svého bydliště svým vozidlem. Přednost však má přeprava ze strany OÚ ORP.

Shrnutí postupu:

1. OÚ ORP zváží, zda je či není potřeba vyšetření dítěte lékařem (v případě podezření na týrání, zneužívání, závažné zanedbávání vždy, u kojenců a batolat zpravidla rovněž); OÚ ORP přiměřeně věku dítěte a jeho rozumové vyspělosti informuje dítě o jeho situaci, kam a ke komu ho veze, co se bude dít;
2. OÚ ORP zajistí vyšetření lékařem, v případě, že lékař tak rozhodne, může být dítě přijato k hospitalizaci, vyžaduje-li to jeho zdravotní stav; zaměstnanec OÚ ORP, pokud je to možné, bude ošetření dítěte přítomen;
3. OÚ ORP kontaktuje ze seznamu pěstouna na přechodnou dobu a ověří jeho dostupnost;
4. OÚ ORP si připraví protokol o předání dítěte a zajistí odvoz dítěte do neodkladné péče. Přiměřeně věku dítěte a jeho rozumové vyspělosti informuje dítě o jeho situaci, kam a ke komu ho veze, co se bude dít;
5. OÚ ORP sepíše s pěstounem na přechodnou dobu protokol o předání dítěte;
6. Je-li to možné, informuje OÚ ORP vhodným způsobem rodiče dítěte o tom, že péče o dítě byla s ohledem na danou situaci zajištěna a uvede kontakt na OSPOD, na který se má rodič následně obracet (písemná informace zanechaná rodiči);
7. OÚ ORP pokračuje v hledání řešení situace dítěte (vyhledává další příbuzné, návrh na PO ke stávajícím PPPD či jiným PPPD, ZDVOP na základě smlouvy či PO u dětí starších 3 let apod.);
8. OÚ ORP informuje zpětně příslušný krajský úřad o využití neodkladné péče;
9. OÚ ORP proplatí z transferu náklady pěstounovi/případně neproplatí, pokud dítě u daných pěstounů na přechodnou dobu zůstává na PO

Evaluace - Zpětná vazba pro krajský úřad. Je možné metodicky nastavit v daném kraji, že po ukončení neodkladné péče pěstoun na přechodnou dobu vyplní **zprávu (viz příloha č. 3) o průběhu neodkladné péče** pro účely metodického vedení daného krajského úřadu. Zpětnou vazbu je možné nastavit i elektronicky a nechat vyplňovat anonymně.

Přílohy: 3

Rozdělovník:

- všechny krajské úřady, oddělení sociálně-právní ochrany dětí
- všechny obecní úřady obcí s rozšířenou působností, oddělení sociálně-právní ochrany dětí